

Somogyi szeptember

Egerszegi Vendel

Legujabb

ISTENES ÉNEK

A Boldogságos

Szüz Máriához

.....

Kiadja:

Egerszegi Vendel

taszári lakós, Somogy megye 1877.

.....

Jeit~~es~~ Herman nyomdájából Kaposvárrott

LEGUJABB ÉNEK

a boldogságos

Szüz Máriához

1.

Mária-Mária hajnali szép csillag,
Szegény bünösökön mind örökén csillagsz.

2.

Mária-Mária angyalok öröme,
Te vagy mindnyájunknak reménysége.

3.

Mária-Mária kinyílt szép liliom,
Téged tiszteljenek ezer Miliom.

4.

Mária-Mária frigynek szent szekrénye,
Te vagy mindnyájunknak reménysége.

5.

Mária-Mária bünösök oltalma,
Szegény özvegy, árvák szószólója.

6.

Mária-Mária miként sirnak árvák,
A sok sirásokban nevedet kiáltják.

7.

Mária-Mária árvák édes anyja,
Te légy mindnyájunknak szószólója.

8.

Mária-Mária egek királynéja,
Szegény bűnösöknek oltalom városa.

9.

Mária-Mária kinyílt legszebb virág,
Mert illatját érzi az egész világ.

10.

Mária-Mária atya Isten leánya,
Te vagy a Szentlélek szép ékes Mátkája.

11.

Mária-Mária Gábrriel köszöntöt,
Aldott vagy örökön az asszonyok között.

12. ~~MÁR~~

Mária-Mária te kiválasztottál,
Mert szent fiát szültél, mégis szűz maradtál.

13.

Mária-Mária el ne hagyj bennünket,
Kérjük szent nevedet, segély meg bennünket.

14.

Mária-Mária nyujtsd le jobb kezedet,
Fogadjál bennünket, szegény bűnösöket.

15.

Mária-Mária márcziusi virág,
Kit értünk megkedvelt teljes szent háromság.

16.

Mária-Mária irgalmasság anya,
Téged tisztelünk Jézusnak szent anya.

17.

Mária-Mária Jézus szent fiadat,
Kérjed miérettünk kedves magzatodat.

18.

Mária-Mária dicsértesséj tőlünk,
Légy irgalmas hozzánk esedezünk.

19.

Ma dicsőség legfőbb trónisán ülsz,
Tudjuk, hogy mi rajtunk is könyörülsz,

.....

Nota: Ujuljon meg lelkünk ez mai napon:

1.

Ezerszer üdvözlégy Jézus szent teste,
Mert te vagy lelkünknek kedves vendégje,
Oszd fel reánk szent testedet,
A kik téged szeretnek.

2.

Kik ide járultunk e szent gyónáshoz,
Lelkünket ajánljuk az ur Jézushoz.
Oszd fel reánk szent testedet,
A kik téged szeretnek.

3.

Készülj bűnös lélek ez áldozatra,
Mélyben az ur Jézus magát reánk osztja,
Oszd fel reánk stb.

4.

Megvagyunk teridve a drága asztal,
Az ur Jézus magát mireánk osztja,
Mert az ur Isten báránya,
Bűnös lelkünket táplálja.

5.

Utolsó vacsorán Jézus szerzette,
Mellyel tanítványit megvendégelte,
Vegyünk mi is ő szent testét,
Ért reánk osztja kegyelmét.

6.

Szent kereszt jelével tégedet várunk,
Az ur Jézus Krisztust hozzánk fogadjunk,
Szállj be lelkünk hajlékába,
Bűnös lelkünknek váltsága.

ESTI ÉNEK

a boldogságos Szüz Máriához.

Nota: A fényes nap immár lenyugodott.

A fényes nap tőlünk eltávozott,
Az ő fényétől minket elhagyott,
De nem tudjuk láthatjuk-e többé,
Vagy halálnak jutunk körme közé.

2.

Az estének végóráját értük,
De holnak nem tudjuk, hogy érjük,
Ha te Szent Szüz rajtunk nem könyörülsz,
Vagy az élet könyvéből kitörülsz,

3.

Te vagy oh Szüz! a bűnösök anyja,
A szomoru árvák pártfogója,
Ne hagyj e sötét éjjeiben minket,
Hogy meghaljuk fertelmes bűnökben.

Tudjuk szent Szüz, hogy sokat vétkeztünk.
De te benned szüntelen reménylünk,
Mert tégedsznet fiad meghalगत,
Hadd nyugodjunk szent palástod alatt.

6.

Vigasztalj meg minket oh Mária,
Őrizz meg e setét éjszakába,
Nyerd meg szent fiadtól a mit kérünk,
A holnapi napra felébredjünk.

7.

Állj mellettünk, oh édes szüz anyánk,
Ugy boldog lesz holnapi nap reánk,
Nálad nélkül keserü ez élet,
Elkárhozik a ki téged megvett.

8.

A sok árvák hozzák folyamodnak,
Zokogással tehozzád indulnak,
Vigasztalást mert nálad találnak,
Oh Mária téged kiáltanak.

9.

Te kivüled jobb édes anáyra,
Nem találni nagyobb pártfogóra,
~~Nem találunk~~ Itt e földön keserves életünk,
Oh Mária csak te vagy örömünk.

10.

Az éjszaka lehajtjuk fejünket,
Az álomra lecsukjuk szemünket,
De a Sátán rajtunk erőt vehet,
Ha te szent Szüz nem őrzöl bennünket.

11.

Nyerj el nekünk oh Szüz jó éjszakát,
És holnapra boldog felvirradást,
Hadd imádjuk Jézust szülőttedet,
Ha dicsérjük áldott szent nevedet.

12.

Nyugodalmat add a meghaltaknak,
Kegyes Jézus engedj mindnyájunknak,
Szüz Mária te vagy pártfogójuk,
A holtaknak kegyes szószólójuk.

13.

Dicséret, dicsőség az Atyának,
Szentlélekkel áldott szent fiának.
Nagy tisztelet a Szüz Máriának.
Az ur Jézus Krisztus szent anyjának.

AMEN.

A somogyi "szentes" emberek sorát a taszári Egerszegi Vendel kiadványaival folytatjuk, aki bár nem volt olyan termékeny, mint pl. Kenderessy, Zóka vagy a többiek, de füzeteiben sok értékes népéneket közölt. Itt újra vissza kell térnünk egy pillanatra a már több "szerző" által is közölt énekekre, melyről/és annak során a variálódás körülményeiről / már szót ejtettünk Zóka, Szabó Juli és mások énekközlése kapcsán/. Uj. Egerszegi Vendel a Somogyban egyik legelterjedtebb éneket szintén közölte, de jóval előbb, mint búcsújáró társai; az is szinte magától értetődő, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia területén élő népek együttélésének, egymás búcsúalkalmaira való eljárásának az lett a következménye, hogy bizonyos népénekek széles körben elterjedtek. Ezért is az, hogy pl. a szlovákiai búcsúkon a siófoki Ángyán Csicsa/János - bár magyarul pontosan együtt tudta énekelni a legtöbb Mária-éneket./Az Ángyán család búcsújárásáról külön szólnunk az általuk előadott énekek során/. Visszatérve taszári énekesünk már mások által is közölt énekére, azt mondhatjuk, hogy Egerszegi Vendel az eddig általunk említett szerzők közül elsőként ismerte a Mária-Mária hajnali szép csillag kezdetű éneket/nem tartjuk lehetetlennek, hogy a múlt században élő neves énekes maga szerkesztette a legismertebb formát/.

Legujabb
ISTENES ÉNEKEK

A boldogságos
Szűz Máriához.

Kiadja: Egerszegi Vendel,
taszári lakos, Somogy megye, 1877.

Jeiteles Herman nyomdájából, Kaposvárrott.

Legujabb énekek a boldogságos szűz Máriához.

Mária-Mária hajnali szép csillag,
Szegény bűnösöknek mind örökkén csillogsz.

2.

Mária-Mária angyalok öröme,
Te vagy mindnyájunknak reménysége.

3

Mária-Mária kinyilt szép lilom,
Téged tiszteljenek ezer Miliom.

4.

Mária-Mária frigynek szent szekrénye,
Te vagy mindnyájunknak reménysége.

5.

Mária-Mária bünösök oltalma,
Szegény özvegy, árvák szószólója.

6.

Mária-Mária miként sirnak árvák,
A sok sirásokban nevedet kiáltják.

7.

Mária-Mária árvák édes anyja,
Te légy mindnyájunka szószólója.

8.

Mária-Mária egek királynéja,
Szegény bünösöknek ~~xxx~~ oltalom városa.

9.

Mária-Mária kinyilt legszebb virág,
Mert illatját érzi az egész világ.

10.

Mária-Mária atya Isten leánya,
Te vagy a Szentlélek szép ékes mátkája.

11.

Mária-Mária Gábrriel köszöntött,
Áldott vagy örökön az asszonyok között.

12.

Mária-Mária te kiválasztottál,
Mert szent fiát szültél, mégis szüz maradtál.

13.

Mária-Mária el ne hagyj bennünket,
Kérjük szent nevedet, segély meg bennünket.

14.

Mária-Mária nyujgssd le jobb kezedet,
Fogadjál bennünket, szegény bűnösöket.

15.

Mária-Mária márcziusi virág,
Kit értünk megkedvelt teljes szentháromság.

16.

Mária-Mária irgalmasság anya,
Téged tisztelünk Jézusnak szent anyja.

17.

Mária-Mária Jézus szent fiadat,
Kérjed miérettünk kedves magzatodat.

18.

Mária-Mária dicsértessél tőlünk,
Légy irgalmas hozzánk esedezünk.

19.

Ma dicsőség legfőbb zónusán ülsz,
Tudjuk, hogy mirajtunk is könyörülsz.

Ez az eddig előkerült változat telán a legszebbnek mondható ami a múlt századi ponyvákról előkerült, s legjobban hasonlít a Volly által is közölt énekhez; legtöbb strófája szószerint egyezik vele. Jól érzékelteti Egerszegi is a strófaszerkezet a kétszer tizenkettes versek elkülönítését, amit, mint láthatjuk, be is számozott/.

Egerszegi második énekéből közölt szöveget azért is említjük, mert tartalmilag hasonlít a hivatalos kiadványok énekanyagában/L. Ének és Imakönyv, szerk. Lengyel Béla s-kéthelyi tanító, 1905, Mizsur Ádám Marczali. 49.sz. ének, továbbá Egyházi Népének Tár, Összeírta Markos Gyula áldozás és Csizmadia J. Gyula kántor, Pozsony-Budapest, Stampel Károly nyomd., 49.sz/ Azoban a krisztusi-kereszt-szentáldozat témát felodva-szublímálba leljük meg az ő énekében. Az egyházi énekhez viszonyítva két tizenkettes szótag és két nyolcszótagú sor ad egy-egy strófát.

Nóta: Ujuljon meg lelkünk ez mai napon....

Ezerszer üdvözlégy Jézus szent teste,
Mert te vagy lelkünkek kedves vendége,
Oszd fel reánk szent testedet,
A kik tégedet szeretnek.

Kik ide járultunk e szent gyónáshoz,
Lelkünket ajánljuk az ur Jézushoz,
Oszd fel reánk szent testedet,
A kik téged szeretnek.

Készülj bünös lélek ez áldozatra,
Melbennen az ur Jézus magát reánk osztja,
Oszd fel reánk.... stb.

Megvagyunk teridve a drága asztal,
Az ur Jézus magát mireánk osztja,
Mert az Ur Isten báránya,
Bünös lelkünket táplálja.

Utolsó vacsorán Jézus szerzette,
Mellyel tanítványit megvendégelte,
Vegyük mi is ő szent testét,
Mert reánk osztja kegyelmét.

Szent kereszt jelével tégedet várunk,
Az ur Jézus Krisztust hozzánk fogadjuk,
Szállj be lelkünk hajlékába,
Bünös lelkünkek váltsága.

-

ESTI ÉNEK.

Nóta: A fényes nap immár lenyugodott

A fényes nap tőünk eltávozott,
Az ő fényétől minket elhagyott,
De nem tudjuk, látjuk-e többé,
Vagy halálnak jutunk körme közé.

Az estének végóráját értük,
De holnap nem tudjuk, hogy érvük,
Ha te szent szüz rajtunk nem könyörülsz,
Vagy az élet könyvéből kitörülsz.

Te vagy oh Szüz! a bűnösök anyja,
A szomorú árvák pártfogója,
Ne hagyj e sötét éjjelben minket,
Hogy meghaljunk fertelmes bűnökben.

Tudjuk szent Szüz, hogy sokat vétkeztünk,
De tebenned szüntelen reménylünk,
Mert téged szent fiad meghalgat,
Hadd nyugodjunk szent palástod alatt.

Vigasztalj meg minket oh Mária,
Őrizz meg e setét éjszakába,
Nyerd meg szent fiadtól, amit kérünk,
A holnapi napra felébredjünk.

Állj mellettünk og édes szüz anyánk,
Ugy boldog lesz holnapi nap reánk,
Nálad nélkül keserü az élet,
Elkárhozik aki téged megvet.

A sok árvák hozzád folyamodnak,
Zokogással tehozzád indulnak,
Vigasztalást mert nálad találnak,
Oh Mária téged kiáltanak.

Te kivüled jobb édes anyára,
Nem találni nagyobb pártfogóra,
Itt e földön keserves életünk,
Og Mária csak te vagy örömünk.

Az éjszaka lehajtjuk fejünket,
Az álmra lecsuǔjuk szemünket,
De a sátán rajtunk erőt vehet,
Ha te szent Szüz nem őrzöl bennünket.

Eyerj el nekünk pg Szüz jó éjszakát,
És holnapra boldog felvirradást,
Hadd imádjuk Jézust szülöttedet,
Ha dicsérjül áldott szent nevedet.

Nyugodalmat add a megholtaknak,
Kegyes Jézus engedj mindnyájOnknak,
Szüz Mária te vagy pártfogójuk,
A holtaknak kegyes szószólójuk.

Dicséret,dicsőség az Atyának,
Szentlélekkel áldott szent fiának,
Nagy tisztelet a Szüz Máriának,
Az ur Jézus Krisztus szent anyjának.Amen.

-

Az általunk un.Napszakhoz kötött énekek és imák fejezetben hasonló énekek többféle változata olvasható.Ezt az Egerszegi által is közölt éneket azért is tettük is közzé,mert egyike azoknak,amely alkalmas arra,hogy újabb párhuzamot vonhassunk az ugyancsak népénekből fejlődött A fényes nap immár lenyugodott kezdetü ének tartalmi azonosságával. Szinte ugy tűnik,mintha átirata lenne egyike a másikának.Mindkét variáns igen elterjed ének volt Somogyban/feltehetően más tájon is,hiszen az esti időszak sötét-és halál-életérzése nagyon is szinonim-adekvát életérzés kiváltására alkalmas szituációt teremt,s nem véletlen,hogy népi és hivatalos imádságaink szelleme is ezt a félelemmel határos érzésvilágot tükrözik.Nincs nagyobb félelem az egyszerű hívő számára,mint a penitencia nélküli,boldogtalan kimúlás gondolata/.Az ének egyben az a reményt is kifejezi,hogy a reggeli felébredés újabb kegyelmi ajándéka az isteni szeretetnek,Mária közbejárásának;ezért is^akönyörgés mind azokhoz,akiket ebben a reményvárásba segítségül hívhat a hívő lélek. /lásd:Sümegei Szüz Mária Virágos kertje,1944-es gyűjtemény/P.K_ocsis Ödön ferences házfőnök,.74.sz.ének;természetesen más énekszerzőnk kiadását is fogjuk majd idézni a későbbiakban/ .

Az egykor Kaposváron élő/s más tájon is működő/ Bujtor Antal társulat-
vezető-búcsújárót e fejezetenél nem azért idézzük itt, mert a búcsúra való
előkészületre, indításra, elbúcsúzásra irt imákat, hanem, mert olyan Búcsú-
zó éneket is közölt, amit Boros Rozi irt 1891-ben. Ez az ének bár búcsús-
énekként funkcionált, de felsejlik benne a fentebb fejtegetett gondolat
és érzéskomplexus:

Uram Jézus Krisztus már utnak indulunk,
A te szent nevedben innen elbúcsúzunk,
Felvesszük a szent keresztet,
Ez vezéreljen minket a mi hajlékunkban.

Boldogságos szent szüz jöjj segítségünkre,
a szelid éjszakán fogadj szent szivedbe,
a mely alatt Jézust hordoztad,
és szüz tejjel tápláltad,
szentséges zsüanya, őrző szent Annyalom,
vezérelj bennünket a sötét éjszakán,
Őrizd meg lelkünket, kit Ur Isten oltalmunkra rendelt,
vigasztalásunkra, vezess minket haza. Ammen